

N:o 155.

Af herr **C. J. Öberg**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition om ändrad lydelse af vissa paragrafer i förordningen den 3 december 1897 angående bevillning af fast egendom samt af inkomst m. m.

Uti en till Riksdagen aflämnad kungl. proposition n:o 91 har Kungl. Maj:t föreslagit sådan ändring af bevillningsförordningen, att bevillning för inkomst af kapital eller arbete äger icke rum med mindre den skattskyldiges sammanräknade årsinkomster, däri inbegripen äfven hustruns, öfverstiger 600 kronor.

Öfverstiger den sammanräknade årsinkomsten

600 kronor, men ej	900 kronor, äro	600 kronor	
900 » » »	1,200 » »	500 »	.
1,200 » » »	1,500 » »	400 »	
1,500 » » »	1,800 » »	300 »	
1,800 » » »	2,000 » »	200 »	
2,000 » » »	2,100 » »	100 »	

af inkomsten af kapital och arbete fria från bevillning; hvarjämte Kungl. Maj:t föreslagit, att å ort, där lefnadskostnaderna äro synnerligen höga i jämförelse med hvad de äro inom riket i allmänhet, må från den uppskattade inkomsten af kapital och arbete särskildt afdrag äga rum dels för skattskyldiges egen person med högst 150 kronor, dels ock för hvarje af den skattskyldiges på grund af honom åliggande

försörjningsplikt underhållet barn, hvars ålder vid början af det år, då taxeringen sker, understiger 15 år, med högst 50 kronor.

Då ifrågavarande af Kungl. Maj:t föreslagna befrielse och lindring i inkomstbevillningen *endast* skulle få tillgodonjutas af dem, som erlægga bevillning för inkomst af kapital eller arbete, så synes det med skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke en del andra skattskyldige, nämligen mindre lägenhets- och egnahemsägare, hvilka erlægga fastighetsbevillning, också borde ihåggas med någon lättnad, helst som de enligt min åsikt och den erfarenhet, jag har i saken, äro i lika stort behof af skattelindring som de, för hvilka Kungl. Maj:t nu föreslår rätt afsevärda lättnader i skattebördan.

Jag föranledes därför med anledning af ifrågavarande Kungl. Maj:t proposition ånyo till Riksdagens bepröfvande framlägga det förslag, som jag vid 1904 och 1905 års riksdagar framställt, nämligen att sådana mindre jordbrukare, lägenhets- och egnahemsägare jämte de med dem likställda, som arbeta på att skapa sig ett eget hem, skola kunna under en del s. k. frihetsår erhålla befrielse från skatternas utgörande till stat och kommun.

Min uppmärksamhet har nämligen varit fäst vid de många svårigheter, det ansträngande arbete och de betydande utgifter, som en del mindre jordbrukare måst underkasta sig vid upptagande af en förut icke odlad eller bebyggd mark, då de utom de dagliga tunga hushålls- och familjebestyren sträfva för att åt sig och de sina kunna förvärfva ett eget hem på den ofta svårbrutna och steniga mark, de stundom blott med uppjudande af all sin förmåga lyckats få åt sig upplåten vare sig i obygden eller vid ett eller annat arbetarencentrum; och med tanke härpå har jag frågat mig, på hvilket sätt man bäst från det allmännas sida skulle kunna i någon, om också ringa, mån understödja och uppmuntra en så lofvärd och ur flera synpunkter så betydelsefull insats i statens kulturella utveckling.

Det myckna släp och de många umbäranden, en sådan fattig och af allehanda familjeplikter eljest hårdt anlita kropparbetare har att vidkännas i kampen för sin tillvaro och för sitt sträfvande att få komma under det egna taket, ligger i så öppen dag, att någon vidlyftig och utredande belysning häraf synes mig icke vara erforderlig.

Jag kan därför här inskränka mig till att angifva ett af de sätt, på hvilka man från statens sida kunde och borde träda hjälpande emellan.

Om de mindre jordbrukare, lägenhets- och egnahemsägare, som jag här ofvan berört, under de fem första åren, blefve, därest de så

önskade, för den nyupptagna jorden befriade från utgörande af all för densamma till stat och kommun genom eljest åsatt taxering utgående skatt, skulle detta helt säkert för dem ej blott vara en välbehöflig lättnad, utan därjämte vara ett verksamt medel till befrämjande af egna hemssaken.

Nyttan af att arbetsklassen sättes i tillfälle att förvärfva sig egna hem anser jag vara af så utomordentlig betydelse för stat, kommun och enskilde, att hvarje medel, som därtill kan anses bidra, ej bör lämnas oförsökt. Och mycket skulle i detta hänseende enligt min åsikt vinnas, om de, som företaga sig det mödosamma arbetet att odla och bebygga mindre jordlotter, hvilka af sin förra ägare för sin svårbrutna beskaffenhet eller i följd af för stort ägoområde icke lagts under plojen, visste sig fria från all åsatt taxering under den första tiden, då odlings- och byggnadsarbetet toge deras arbetskraft och betalningsförmåga mest i anspråk, och innan de egentliga frukterna af deras arbete ännu hunnit visa sig.

Att under en kortare tid medgifva befrielse från skatt till stat och kommun för mindre bemedlad person under hans första sträfvan att skapa ett eget hem, kan väl sägas vara öfverensstämmande med klok beräkning. Ty det bör väl vara ett verkligt statsintresse, att jorden så mycket som möjligt förvandlas till fruktbara tegar och bebyggda platser, i stället för att, såsom nu ofta sker, ligga oanvänd och sålunda till ringa nytta för vare sig den ene eller andre.

Andra Kammarernas tillfälliga utskott n:o 4, som vid 1904 års riksdag hade att afgifva utlåtande öfver min i ämnet väckta motion, hvars motivering jag nu i hufvudsak återgifvit, yttrade:

»Syftemålet med motionen är, som i motiveringen till densamma nämnes, att för nyupptagen jord åt vissa mindre jordbrukare, lägenhets- och egna hemssägare bereda frihet under ett antal år från skatt till stat och kommun.

Med nyupptagen jord synes dock motionären afse icke blott jord, som gjorts lämplig till odling, utan äfven förut icke odlad eller bebyggd mark, hvarå bostadlägenhet uppförts.

Syftet är sålunda tvåfaldigt: att vinna mark för odling och uppmuntra egna hemsssträfvet.

Tanken att genom frihet under viss tid från skatt uppmuntra till brytande af bygd är icke ny; sålunda medgafs i de afvittringsstadgar, som under förra århundradet fastställdes för de nordliga länen, nybyggnad å kronans öfverloppsmarker frihet från ränta, tionde och

rotering från och med 15 till och med 30 år; och skulle antalet frihetsår lämpas efter det större eller mindre arbete, som till odlingen fordrades.

I hvad mån denna skattefrihet — som dock icke afsåg befrielse från bevillning af kommunalutskylder — inverkat till befordrande af odling i Norrland, torde svårligen kunna utredas; det offer för stat och kommun, som motionen åsyftar, är dock så ringa i jämförelse med den nytta ett ökad tillgodogörande af landets odlingsmöjligheter skulle innebära, att utskottet finner motionärens uppslag i förevarande hänseende väl vara värdt beaktande.»

Vid behandlingen inom bevillningsutskottet af samma min motion, som jag vid fjolårets riksdag hade förnyat, afstyrktes den med endast en rösts öfvervikt, hvarvid dock nio af Andra Kammarens tio ledamöter reserverade sig till förmån för densamma med yrkande af ett sådant tillägg till bevillningsförordningens § 4, att det med motionen afsedda syftsmål skulle vinnas; och tillåter jag mig hänvisa till nämnda reservation.

De skäl, som nu i den kungl. propositionen anförts till förmån för skattelindring åt en del mindre bemedlade, som erlægga bevillning till stat och kommun för inkomst af kapital eller arbete, synas mig hafva sin fulla tillämpning jämväl på de mindre fastighetsegare, som här ofvan omnämnts.

Mycket missnöje skulle säkerligen hos dessa mindre fastighetsägare uppstå, därest en skattelindring skulle beredas vissa i ekonomiskt hänseende bättre situerade, under det de själfva samtidigt blefve afglömda.

Alla skäl synas mig sålunda tala för, att, om bevillningsförordningens stadgande skall underkastas förändring i syfte att bereda lättnad åt en del samhällsmedlemmar, som tryckas af bördor och umbäranden, denna förändring bör utsträckas så långt, att vederbörande taxeringsmyndighet må erhålla rättighet att efter sig företeende omständigheter bestämma vissa frihetsår för innehafvare af jordbruks- eller bostadslägenhet.

Med stöd af det anförda tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville besluta om ett sådant tillägg till 4 § i förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst med innehåll, att de af mig åsyftade egare af mindre lägenheter af ett värde intill 1,000 kronor må, därest taxeringsmyndigheterna så finna lämpligt, kunna under viss tid befrias från fastighetsbevillning.

Bevillningsutskottet torde välvilligt verkställa den omformulering af § 4 i bevillningsförordningen, som af mitt förslag må föranledas.

Stockholm den 28 mars 1906.

C. J. Öberg.
